

HULPMIDDELENINFO

EEN ROLSTOELGEBRUIKER VEILIG VERVOEREN

bron: *Vilans, Veilig vervoer van Rolstoelinzittenden, NL*

In een auto reis je het veiligst in de autozetels. Een rolstoelgebruiker stapt daarom best over van de rolstoel naar de autozetel. De rolstoel wordt dan als bagage meegenomen. Als de rolstoelgebruiker de overstap naar de autostoel niet kan maken, dan kan hij alsnog veilig vervoerd worden in zijn rolstoel als de rolstoel én het vastzetsysteem aan de nodige veiligheidsvoorwaarden voldoen.

VEILIG VERVOERBARE ROLSTOEL

Een rolstoel wordt als veilig vervoerbaar beschouwd als hij voldoet aan de eisen uit de norm ISO 7176-19. De rolstoel heeft dan een crashtest doorstaan en is sterk genoeg om tijdens de rit én bij een ongeval de passagier op zijn plaats te houden. De fabrikant kan door middel van een technisch dossier of een testrapport van een geaccrediteerd testinstituut aangeven of de rolstoel aan de norm voldoet. Als een rolstoel voldoet aan de norm, moet dat vermeld worden op het frame van de rolstoel en in de brochure of de handleiding.

VEILIG VASTZETSYSTEEM

Een vastzetsysteem bestaat uit vloerpunten en spanbanden of klemmen waarmee de rolstoel wordt vastgezet én een veiligheidsgordel voor de rolstoelgebruiker. Een veilig vastzetsysteem heeft een crashtest doorstaan en voldoet aan de norm ISO 10542. Als het vastzetsysteem aan de norm voldoet, moet elk vastzetpunt aangeduid zijn met een symbool en moet dat vermeld zijn in de brochure of de handleiding.

OPGELET: ROLSTOEL + VASTZETSYSTEEM

De norm ISO 7176-19 geeft duidelijk aan met welk vastzetsysteem de rolstoel een crashtest ondergaan heeft. Meestal is dat enkel en alleen met vier of meer gordels. Die rolstoelen kunnen niet gebruikt worden om te rijden (de wagen besturen) vanuit de rolstoel. De gebruikers zijn immers niet in staat zelf de gordels aan te leggen.

Enkel mobiliteitshulpmiddelen waarbij de crashtest aangeeft dat er ook een automatisch vastzetsysteem kan gebruikt worden, mogen gebruikt worden als veilig mobiliteitshulpmiddel-zitplaats om de wagen te besturen.

Of de rolstoel voldoet aan de norm ISO 7176-19 is terug te vinden in de brochure van de rolstoel. Of de rolstoel als zitplaats tijdens transport mag gebruikt worden, is terug te vinden in de gebruikershandleiding van de rolstoel. Raadpleeg telkens de meest recente brochure en

de gebruikershandleiding van de rolstoelleverancier. Bij twijfel wordt best een schriftelijke verklaring van de rolstoelleverancier gevraagd waarin beschreven wordt met welk vastzetsysteem de rolstoel een crashtest ondergaan heeft.

Vanaf 1 januari 2013 moet de verstrekker van de rolstoel de gebruiker bij de aanvraag van een nieuwe rolstoel informeren over welke activiteiten met het hulpmiddel mogen uitgevoerd worden. Ook voor de activiteiten rijden (wagen besturen) vanuit de rolstoel en meerijden in de wagen (vervoerd worden) vanuit de rolstoel.

CRASHTEST

Als een auto een botsing maakt, schieten alle losse voorwerpen in de auto naar voren. Alles dat vast staat, trekt met een grote kracht aan gordels en vastzetpunten. De ISO 7176-19-norm verplicht o.a. een crashtest die een frontale botsing bij 48 km per uur simuleert. Er ontstaan dan trekkrachten die 20 keer groter zijn dan het gewicht van het voorwerp dat tegengehouden wordt. Een persoon van 75 kg in een rolstoel van 50 kg trekt dan met 2500 kg aan het vastzetsysteem ($75 \text{ kg} + 50 \text{ kg} = 125 \text{ kg} \times 20 = 2500 \text{ kg}$). Ongeschikt materiaal begeeft het op zo'n moment. De passagier kan daardoor ernstig gewond geraken.

Een rolstoel met ISO 7176-19 en een vastzetsysteem met ISO 10542 kunnen een frontale botsing bij 48 km per uur aan en zijn dus veilig.

Let op: De uitvoering van het product mag niet gewijzigd worden t.o.v. die in de testsituatie.

De meeste rolstoelen worden in basisuitvoering getest. Wijkt men af van de geteste versie, door o.a. toevoeging van accessoires, dan mag de rolstoel niet meer gebruikt worden als zitplaats in de auto. Als de rolstoel goedgekeurd is in een andere uitvoering dan de basisversie, dan wordt dit expliciet vermeld.

VEILIGE VEILIGHEIDSGORDEL

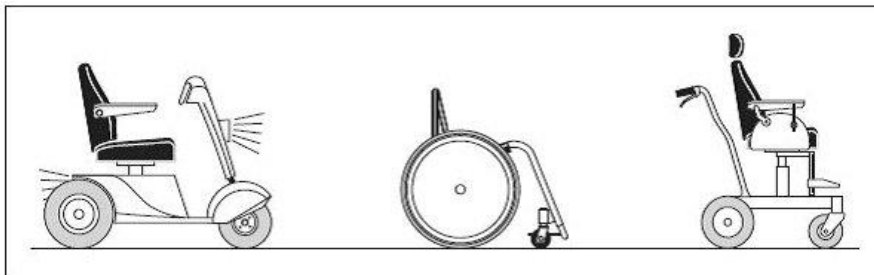
Ook voor personen die zich zittend in een rolstoel in de auto verplaatsen, blijft de gordelplicht gelden. Dat wil zeggen dat iedereen zich moet vastmaken met de voorziene veiligheidsgordels. Gordelsystemen die alleen bevestigd zijn aan de rolstoel of aan de rugleuning van een autozetel, mogen enkel gebruikt worden om de houding van de inzittende in de rolstoel of autozetel te handhaven. Die gordelsystemen vervangen de veiligheidsgordels in de wagen niet.

NIET-VEILIG VERVOERBARE ROLSTOELN

Sommige rolstoelen kunnen met een vastzetsysteem eenvoudig vastgezet worden, maar hebben geen crashtest doorstaan. Het is dus onzeker of die rolstoelen bij een ongeval voldoende veiligheid bieden. Deze rolstoelen worden 'vastzetbaar' genoemd.

Sommige rolstoelen kunnen zelfs niet vastgezet worden omdat vastzetpunten ontbreken. Het kan ook zijn dat het frame of de verbinding van de zitting te slap is om een persoon tijdens het vervoer veilig op zijn plaats te houden. Die rolstoelen zijn 'niet-vastzetbaar' en mogen enkel als bagage mee, de rolstoelgebruiker moet overstappen naar een autozetel. Het merendeel van

de scooters, de sportrolstoelen en de rolstoelen met een apart rij/zitgedeelte is niet-
vastzetbaar.

Niet veilig vervoerbare rolstoelen

ZITSCHALEN

Orthopedische zitschalen op een onderstel zijn momenteel op geen enkele manier aangepast om in een auto vervoerd te worden. Die zitschalen vallen onder de orthopedische hulpmiddelen en niet onder de mobiliteitshulpmiddelen. Die zitschalen worden in het algemeen niet getest op hun stevigheid in een crashtest en voldoen waarschijnlijk niet aan de eisen die aan een veilig vervoerbare rolstoel gesteld worden. De verbinding tussen het onderstel en de zitschaal is meestal niet stevig genoeg. Zelfs bij beperkte snelheden is het hulpmiddel niet veilig.

VLIBANK

In Vlibank wordt, als de handelaar dat zo aangeeft in de brochure, door het trefwoord 'voldoet aan ISO 7176-19 (veilig vervoer in motorvoertuigen)' aangegeven of een rolstoel voldoet aan ISO 7176-19. In de hulpmiddeleninfo 'Overzicht van veilig vervoerbare rolstoelen' vindt u een overzicht van de rolstoelen die in Vlibank het trefwoord ISO 7176-19 hebben.

MEER INFO

ISO: www.iso.org/iso/home.htm

Wegcode: www.wegcode.be

Filmpje van de [Canto NXC, een veilig vervoerbare rolstoel met zitorthese](#)

Een beschrijving van een hulpmiddel of een aanpassing in deze tekst wil niet zeggen dat het hulpmiddel of de aanpassing terugbetaald wordt door het VAPH. Informatie over terugbetaling door het VAPH kunt u vinden op de website van het VAPH: www.vaph.be.